

Kokoomuksen ryhmäpuhe kaupunginvaltuustossa 28.11.2022

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, virkamiehet ja lehteriyleisö. Isänmaamme ja länsimainen elämäntapa ovat ajautumassa suurimpien haasteiden eteen vuosikymmeniin. Maailma on jälleen tilanteessa, jota ei pitänyt tulla enää koskaan. Naapurissamme oleva entinen suurvalta Venäjä käy barbaarista hyökkäyssotaa veljeskansaansa Ukrainaa vastaan yrittäen tuhota sen olemassaolon. Jo koronakriisistä alkanut haasteiden aika on vain syventynyt tämän sodan myötä. Energian hinta on noussut pilviin ja velkarahan korot ovat nousseet lähes historiallisen nopeasti länsimaissa. Tämän lisäksi Aasian jättiläinen Kiina käynnistelee laajaa kauppasotaa ja levittäytyy lonkeroineen myös meidän yhteiskuntaamme. Emme ole kovinkaan kaukana siitä, että tilanne eskaloituu laajemmaksi aseelliseksi sodaksi ja pahimmillaan jopa suurvaltojen väliseksi. Aiemmin Euroopan ja koko maailman mallioppilana tunnettu Suomi on samalla velkaantunut ennätys nopeasti ja varautuminen tuleviin haasteisiin on vaarantunut. Hyvinvointialueet käynnistelevät toimintaansa valmiiksi alijäämäisillä budjeteilla, huoltosuhde heikkenee, syntyvyys on romahtanut ja ihmiset ovat menettämässä luottamuksensa tulevaan. Nämä kaikki maailman tapahtumat heijastuvat myös meidän arkeemme.

Mutta miten asiat ovat meillä Orivedellä? Mitä meille kuuluu, kuten tapaamme kysyä? Viime viikolla kuulimme talousarvioinfossa, että kuluva vuosi on alkuperäisen alijäämäisen ennusteen sijaan kääntymässä noin 700 000 euroa plussalle. Lisäksi edessämme ja päätettävänä on vuosikausiin positiivista tulosta näyttävä talousarvio, jota Kokoomuksen valtuustoryhmä vuosi sitten edellyttikin. Kiitos siitä virkamiehille ja luottamushenkilöille kaikilla palvelusektoreilla, hienoa työtä. Kuten aiemminkin on todettu, totean jälleen, että kestävä talous on paras tapa ja turva ottaa vastaan ulkopuolelta tulevat vaikeudet. Meillä on kuitenkin edelleen paljon haasteita edessämme ja tarkkaa taloudenpitoa kulujen osalta on syytä jatkaa, mutta monelta osin kuntamme on hyvässä kunnossa. Velkaa on varsin maltillinen määrä, palvelut ovat laadukkaita, kiinteistöt pääosin hyvässä kunnossa ja keskustan liikehuoneistot lähes täynnä uusia yrityksiä. Oriveden kouluissa jatketaan jälleen useilla eri hankkeilla ja kouluverkon tiivistämisestäkin tulleet haasteet ovat ratkaistavissa.

Huolellisesti valmistellun kuntastrategian sekä elinvoimaohjelman toteuttamisessa olemme myös edenneet. Näiden toimeenpano on käynnistynyt erilaisen toimenpitein, kuten kiinteistökauppojen, kestävän kehityksen investoinnein ja liikenneinfrainvestoinnein. Strategiasta on nostettu myös toimenpiteisiin muun muassa henkilöstön koulutautumismahdollisuudet ja osaava henkilöstö onkin taatun strategiyön onnistumiselle. Ohjelman toimeenpanoa on syytä jatkaa edelleen päämäärätietoisesti ja haastammekin kaikkia palvelusektoreita vielä kerran lukemaan sekä strategian, että elinvoimaohjelman ja tuomaan vuonna 2023 investointiohjelman toimenpiteisiin varattavat investointiresurssiesitykset. Strategia on yhtä kuin suunnitelma + sen toteuttamiseen varattavat eurot. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta muuttaa myös kuntien tilanteen pysyvästi ja korostaa kuntien vastuuta huolehtia omasta vetovoimastaan sekä ennalta estävästi kuntalaisten hyvinvoinnista. Kokoomuksen valtuustoryhmä lupaa olla tukemassa niitä investointeja, jotka lisäävät taloudellista vakautta, tulevaisuuden uskoa ja toivoa paremmasta huomisesta.

Arvoisa puheenjohtaja, muutos on aina myös mahdollisuus. Kokoomuksen valtuustoryhmä odottaa, että Orivesi selviää tästä historiallisesta muutoksesta suurena voittajana. Mitä se meiltä edellyttää? Ensi vuoden alusta eteenpäin valtion rahoisuudet sidotaan hyvin voimakkaasti niin sanottuun hyte-kertoimeen. Hyte-kerroin erilaisin mittarein kertoo siitä, kuinka hyvin kunta on osannut resursoida ja huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ennalta estävästi. Iloksemme saimmekin kuulla, että Orivesi sai viime viikolla ottaa vastaan THL:n kunniamaininnan ansiokkaasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä kaupungissa. Oriveden lisäksi tämän kunniamaininnan sai vain toinen kunta, Nurmijärvi. Tämä osoittaa sen, että edellisinä vuosina

tehdyt investoinnit sote-kiinteistöihin, nuorten palveluihin, kulttuuriin ja liikuntapalveluihin ovat olleet juuri oikeita asioita ja valintoja. Orivesiläiset voivat hyvin ja he ovat tyytyväisiä kuntaansa. Tästä voimme todellakin olla ylpeitä ja kiitollisia, niin virkamiehet, koko henkilökunta kuin luottamushenkilötkin. Tämä on osoitus siitä, että yhteistyöllä ja toisiamme kunnioittamalla voimme saada ihmeitä aikaan.

Hyvät kuulijat, myös haasteet ovat mahdollisuus. Korkeiden ja energiahintojen noustessa myös monet kotitaloudet joutuvat suuriin haasteisiin. Tänä vuonna syyskuun loppuun mennessä 4000 suomalaista sai maksuhäiriömerkinnän maksamattoman sähkölaskun vuoksi ja meidän on syytä olettaa määrän kasvavan talven saapuessa. Kohtuu pienenä kuntana meillä on mahdollisuus valjastaa vahvuutemme välittämällä naapureista ja muista tutuista, koska tunnemme toisemme. Voimme aivan hyvin rohkaista haasteiden kanssa kamppailevia kysymällä voimmeko olla avuksi? Avun ei tarvitse olla rahaa tai materiaa, vaan esim. joku pieni työsuoritus. Vanhuksen tai lapsiperheen lumenluonti, polttopuiden tekoa, kaupassa käyntiä, omien tavaroiden lainaamista, ylimääräisen antamista tai muuta huolenpitoa. Voimme tarjota omia vesakoitamme puiden tekoa varten ja neuvoa osaamattomia polttopuiden teossa. Kunta voi osoittaa omia puskiaan siistittäväksi ja lahjoittaa niillä olevat puut niitä kipeästi tarvitsevalle. Kunta voi tarjota peseytymis mahdollisuutta uimahallissa, jäähallissa, liikuntahallilla kouluilla tiettyinä aikoina esim. suurta sähkölaskua näyttämällä. Eri keinovalikoima myös kunnan kädenojennukseksi ilman massiivista byrokratiaa on mahdollista, mielikuvitus vain on rajana.

Arvoisa puheenjohtaja, nyt meillä on mahdollisuus löysätä itsekkyydestämme ja löytää yhteistyön voima, kuten entiset sukupolvet ovat täällä aikoinaan tehneet. Meidän ei toivon mukaan kuitenkaan tarvitse tarttua aseisiin, tuntea nälkää tai palella kodeissamme, kuten edelliset sukupolvet ovat joutuneet tekemään tai kuten ukrainalaiset nyt reilu 1500 km etelämpänä. Jos emme kuntalaisina tai kansakuntana yhdessä huolehdi toisistamme, niin kuka meistä sitten huolehtii? Kokoomuksen valtuustoryhmä haastaakin tulevan talven ja vuoden aikana muita valtuustoryhmiä ja virkamiehiä, että olisimme esimerkillä johtamassa kaikkia kuntalaisia pieneen ponnisteluun yhteiseksi hyväksi. Kunta voisi toimia jonkinlaisena koordinaattorina ja avata jonkun yhteydenottokanavan, mihin kuntalaiset voivat vaikka anonyymisti laittaa huolenaiheita tai avunpyyntöjä. Ketään ei jätetä, kuten ei jätetty silloinkaan, kun isovanhempamme kävivät kohtalon taisteluaan noin kahdeksankymmentä vuotta sitten. Yhdessä tekeminen ja avun antaminen tuovat hyvän mielen myös avun antajalle, jonka voidaan entisestään odottaa nostavan meidän hyte-kerrointamme.

Kokoomuksen valtuustoryhmä haluaa kiittää virkamiehiä, kaupungin työntekijöitä ja luottamushenkilöitä kuluneesta vuodesta. Vaikka meillä on takana raskaat koronavuodet ja edessä näkyy sumuverhon takana epävarmuutta, niin Kokoomuksen valtuustoryhmä uskoo parempaan huomiseen ja edelleen parempaan kotikuntaan. Yhdessä olemme vahvempia. Kokoomuksen valtuustoryhmä toivottaa hyvää ja rauhallista joulun odotusta kaikille.

Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Touko Sikala

SOSIALIDEMOKRAATIT 2022

ENNUSTETTAVUUS

- verotulot, yhteisövero/kiinteistövero
- valtionosuudet, laskentamallit
- maksutulot, sote-alueiden rahoitus

KUNTASUUNNITTELU

- lakisääteinen 3 vuotta
- Tampere/väestönkehitys/liikenneyhteydet
- oppilasennuste alle 7 / 473 7-13 / 672 - 200 viim. 4 v alle 70
- maankäyttö, yli 100 kaavatonttia, Kajarinne/Mattilanniitty/Tallukallio Männikkö, Huppio, Siukosaari, Lehmiö (Oripohja/Nihua)
- kaavoitus.... kunnallistekniikka.. markkinointi
- Paltanmäki/kotiseutuyhdistys
- investoinnit/uudisrakentaminen

ERÄJÄRVI

- kuntaliitos 1973
- ”eräänlainen sivuvastaanotto”
- ”kunnankätilön virka”
- ”kaksi urheilukenttää säilytetään”
- ”ammattientarkastajan toimi lakkautettiin”

Arvoisat valtuutetut, hyvät viranhaltijat, hyvät kuulijat

(Kaupunginvaltuusto 28.11.2022)

Toistan tänäkin vuonna itseäni täältä valtuuston puhujanpöntöstä, kun sanon, että Oriveden kaupungin talouden säästöpainesta johtuen emme vieläkään uskalla ottaa askelia rohkeasti kohti uutta vapautuaksemme tästä pysähtyneisyyden tilasta. Olemme edelleen jäämässä jatkuvan säästämisen kierteeseen. Talousarvio ja taloussuunnitelma ei edelleenkään sisällä juuri mitään, minkä voisi olettaa lyhyellä tai pidemmälläkään aikataululla vahvistavan Oriveden elinvoimaa ja siten lisäävän esim. tänne muuttoa ja uusien asuntojen rakentamista.

Positiivista tässä säästämisessä on tietysti se, että kaupungin tilinpäätös tulee jäämään, yllätys, yllätys, ylijäämäiseksi vaikka sen piti olla reilusti alijäämäinen. Ensi vuoden budjettikin saadaan muodostumaan plusmerkkiseksi, tosin velkamäärää lisäämällä. Toisaalta harmittavaa on se, että nyt muodostuvalla ylijäämällä olisi saatu ehkä jokin järkevä tuottava investointi toteutettua tai jokin Oriveden vetovoimaisuutta parantava palvelu otettua käyttöön kuten esim. Virroilla. Toisaalta pieni puskuri on paikallaan, jos käytämme sen nyt järkevästi uusien investointien kunnolliseen suunnitteluun. Erityisesti suunnittelun tärkeästä merkityksestä kustannusten parempaan ennakkointiin ja järkevään kohdentamiseen on täällä valtuustosalissa kuultu syksyn aikana mm. teknisen johtajan ja kaupunginjohtajan puheenvuoroissa.

Alun harmistelustani huolimatta nyt on mielestäni kuitenkin joitain muutoksen merkkejä ilmassa. Pysähtyneisyyden ongelmasta on alettu keskustella valtuuston eri ryhmien kesken ja myös valtuustossa laajemmin erityisesti viime elokuun valtuustoseminaarin jälkeen. Keskustelun vaikutukset ovat alkaneet tarttua myös viranhaltijoihin, mm. kauan kaivatusta kiinteistöstrategiasta on nähty ensimmäinen, täydennystä ja varmaan viilaustakin kaipaava versio, kouluverkon ongelmat on kyläkoulujen lakkauttamisen jälkeen tunnustettu, Rovastinkankaan koulun lisärakentamisesta päättäminen on todettu kiireelliseksi asiaksi ja uudesta keskustan koulukampuksestakin uskalletaan jo puhua.

Myös yritystonttien maanhankinnan ja kaavoittamisen tarpeesta on valtuuston infotilaisuuksissa lyöty painetta viranhaltijoille, mutta myös saatu yhteisymmärrystä viranhaltijoiden suunnasta.

Keskustan valtuustoryhmää ilahduttaa Oriveden Sanomissa 16.11. ollut artikkeli, missä siteerattiin ryhmämme kesällä tekemää aloitetta aurinkoenergian lisärakentamisesta. Ei vain sen vuoksi että saimme asiassa julkisuutta, vaan erityisesti sen vuoksi, että aloitteemme on saamassa aikaiseksi laajemmän suunnitteluvyöryn hiilineutraalin, omavaraisen ja edullisen energian tuottamiseksi. Entistä ilahduttavampaa oli huomata, että tämän kokouksen asialistalla oli aloitettamme koskeva positiiviselta tuntuva päätösesitys mikä myös hyväksyttiin. Tässä yhteydessä on pakko muistuttaa myös vanhemmasta 17.2.2020 tekemästämme aloitteesta, joka koski puurakentamista.

Esitimme tuolloin, että Oriveden kaupunki sitoutuisi edistämään puurakentamista kaavoituksessaan. Lisäksi kaupungin tulee toimia esimerkkinä omassa rakentamisessaan sekä julkisissa hankinnoissaan.

Nyt olisikin "tuhannen taalan paikka" ottaa suunnittelupöydälle tarkasteltavaksi tämäkin asia mm. kiinteistöstrategian viimeistelysuunnittelussa ja / tai esim. koulurakennusten uudisrakentamisessa, myöskään hirsirakentamista pois sulkematta. Hirsikouluja löytyy Suomessa jo paljon ja siten niistä olisi saatavissa vertailupohjaa ja kokemuksia.

Eräs muu tärkeä asia, mistä olisi voitava valtuustossakin puhua avoimesti ilman leimaantumista ovat tuulivoimalat. Tuulivoiman merkitys esim. kunnan taloudelle ja alueen energiaomavaraisuudelle saattaa olla jatkossa tärkeä. Tuulivoiman hyödyistä ja haitoista mahdollisista soveltuvista alueista ja vaihtoehdoista tuulivoimalan rakentamiselle Oriveden alueella pitäisi voida keskustella laajasti ja kiihkottomasti. Aihe on ollut tabu mistä ei oikein ole uskallettu keskustella, koska pelätään leimaantumista. Nyt kuitenkin asiassa on otettu ensi askeleita elinvoimayksikön toimesta mm. keskusteluin ja tutustumiskäynnin muodossa. Olisiko mahdollista järjestää aiheesta infotilaisuus tai jopa valtuustoseminaari, missä kuultaisiin näistä keskusteluista ja myös laajasti eri asiantuntijoita.

Keskustan valtuustoryhmä on vakuuttunut siitä, että kaikki kaupungin viranhaltijat tekevät parhaansa erinomaisella ammattitaidolla ja hyvällä motivaatiolla näinä tiukkoina talousaikoina. On kuitenkin muistettava, että meidän valtuutettujen pitää ottaa päätösvalta haltuumme erityisesti tulevaisuuden suunnittelussa ja visioinnissa, mutta myös ottaa vastuu päätöksistämme.

Haluan pitää tämän puheeni lyhyenä ja keskittyä lopuksi vain mielestäni positiivisiin asioihin. Asukasmäärämme negatiivinen kehitys ei ole vielä kääntynyt parempaan, mutta joitain positiivisia merkkejä siinäkin on kuitenkin nähtävissä. Aseman seudun kehittämisessä on otettu ensimmäisiä pieniä alkuaskelia, toivottavasti silläkin saralla edetään konkreettisempiin, näkyviin toimenpiteisiin. Mattilanniittyyn ja rantaosa-yleiskaavaan liittyvät ensimmäiset tontit on myyty tai varattu, jätevesipuhdistamon aurinkovoimala on saatu valmiiksi odottamaan pidentyviä, aurinkoisia päiviä.

Orivesi on juuri hiljattain saanut laajaa positiivista julkisuutta, kun Terveyden ja hyvinvoinnin laitos julkisti kunniamaininnan erityisen ansiokkaasta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöstä. Tällaisia positiivisia uutisia lisää. Toivottavasti edellä kuvailemani muutkin positiiviset signaalit välittyvät pikapuoliin niin Orivesiläisille kuin esimerkiksi tonttiarvonnoissa Tampereella tai sen lähikunnissa hävinneille perheille.

Uskoa tulevaisuuteen ja Oriveden elinvoimaisuuden paranemiseen edistää myös tieto siitä, että työllisyys Suomessa ja myös Orivedellä on edelleen parantunut ja paranemassa. Se ennakoi ainakin jonkin verran syrjäytymisen vähenemistä sekä lisääntyviä verotuloja. Erityisen positiivista on talousjohtajan kertomus siitä, että erityisesti yhteisöverojen määrä on kasvanut ennustettua reilummin, se kertoo yritysten tulokunnosta ja kasvusta, se ennakoi työllisyyden hyvää kehitystä myös jatkossa. Kaupungin rohkea avaus vanhusten palvelukodin ja seniorivuokratalon rakenttamiseksi Arttu-asunnoilla on tulossa maaliin. Niiden valmistuminen on loppusuoralla ja takausvastuut siirtyvät kaiken lisäksi kaupungilta hyvinvointialueelle.

Viime vuonna kritisoimani kyläkumppanuuspöytätoiminnan pysähtyminen on saatu koronan

jälkeen uudelleen liikkeelle. Toivottavasti se nyt jatkuu vilkkaana siten että agendalle otetaan kyläalueiden itse esittämiä asioita pieniä paikallisia investointi- ja budjetointiehdotuksia unohtamatta.

Tässä yhteydessä pitää vielä, toivottavasti viimeisen kerran, ottaa esille kyläkoulujen lakkauttaminen ja kuntalaispalautteet. On erittäin positiivista, että Hirsilän koulu meni lakkauttamisensa jälkeen hyödylliseen uusiokäyttöön ja toivottavasti antaa positiivista potkua Hirsilän seudun kyläalueelle pidemmällekin ajalle.

Mutta tähän liittyen toisenlainenkin näkökulma eräältä kuntalaiselta, minkä uskon heijastavan myös laajempaa mielipidettä; *"Onko oikein, että koululaiset siirtyvät Juupajoelle. Orivesi ottaa avosylin Juupajoen jätteen. Luottamus politiikkaan on mennyt!"*

Hyvinvointialueen vastuulla oleviin terveyspalveluihin ollaan siirtymässä reilun kuukauden kuluessa. Muutos tulee selkeyttämään jatkossa mm. budjetointia ja antaa mahdollisuuden keskittyä kaupungin olennaisiin tehtäviin. Muutoksen valmistelu on vuoden aikana teettänyt käsittääkseni valtavasti töitä myös Orivedellä. Toivotaan, että tämä suursiivous ei ole ollut vain roskien lakaisemista maton alle, vaan se pitää pelikenttämme puhtaana pitkän aikaa.

Keskustan valtuustoryhmä esittää jälleen, että uuteen strategiaan kirjatun painopisteen "Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi" -toteutukseen liitettäisiin jonkinlainen pysyvä ja säännöllinen viranhaltijoiden kannustuspalkitseminen.

Sillä luotaisiin järjestelmä kaupungin viranhaltijoiden huomioimiseksi erinomaisista, kaupunkilaisia hyödyntäneistä työpanoksista.

Keskusta haluaa tänä vuonna omalta osaltaan nostaa talous- ja hallintojohtaja Marjatta Liljan ja hänen lähitiiminsä esimerkkinä näiden viranhaltijoiden vaativasta, ammattitaitoisesti ja luotettavasti suorittamasta työstä hyvinvointialueeseen siirtymisen muutosvalmistelusta ja -johtamisesta.

Keskustan valtuustoryhmä kiittää myös kaikkia ensi vuoden talousarvion ja taloussuunnitelman 2023 - 2025 haasteelliseen ja intensiiviseen valmisteluun osallistuneita. Toivomme että erityisesti taloussuunnitelmaan saadaan jatkossa enemmän konkretiaa, eikä sen toteuttamisessa syntyisi ennalta arvaamattomia yllätyksiä.

Toivotamme kaikille rauhanomaista Itsenäisyyspäivää, kiireetöntä ja terveellistä joulun odotusta, levollista ja harrasta joulun juhlaa, sekä mahdollisimman koronavapaata vuotta 2023.

Oriveden Keskusta on ilahtunut siitä, että Keskuskadun kaikkien liikkeiden näyteikkunat näyttäisivät olevan valaistut. Toivomme, että voisimme tämän positiivisen tilanteen säilyttää kukin osaltamme omalla ostokäyttäytymisellämme tukemalla paikallistaloutta ja siten vaikuttamalla kaupunkimme talouden ja palveluiden positiiviseen kehittymiseen!

Oriveden Keskustan valtuustoryhmä

Jyrki Tuomaala, valtuustoryhmän pj.

Annamari Aitolahti

Suomen Keskusta r.p.
ORIVEDEN KUNTAYHDISTYS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Marjo Mäkinen-Aakula".

Marjo Mäkinen-Aakula

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Timo Raita-aho".

Timo Raita-aho

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Pekka Tuhkanen".

Pekka Tuhkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, viranhaltijat ja muut paikalla olijat.

Orivesi on suurten muutosten äärellä. Hyvinvointialueen aloittaessa ensi vuonna, suuri osa kaupunkimme budjetista, päätöksistä ja verotusoikeudesta siirtyy muiden päätettäväksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että meille ei jäisi tärkeitä asioita päätettäväksi. Kaavoitus, koulut, kulttuuri- ja liikuntatarjonta ovat muutamia esimerkkejä meille jäävistä asioista.

Vaikka tärkeitä asioita onkin jäänyt meidän päätettäväksi, niin kaupunkimme taloudellisen päätävävallan väheneminen ei voi olla vaikuttamatta meidän toimintaamme. Kun vastuu vähenee, on myös organisaation kokoa ja sitä mihin aikaa ja resursseja laitetaan tarkasteltava kriittisesti. Perussuomalaiset esittävätkin ^{tulevat esittämään} seuraavan valtuuston kokoa pienennettäväksi tuntuvasti. Lain tällä hetkellä mahdollistama minimikoko Oriveden kokoisen kaupungin valtuustolle on 27 paikkaa. Toivottavasti aikanaan varmasti perusteltua, mutta tässä tilanteessa auttamattoman vanhaa lakia muutetaan niin, että valtuuston kokoa voidaan sopeuttaa enemmän.

Me luottamushenkilöt olemme täällä ihmisiä varten, ei toisin päin. Opettajat saadaan palkattua, kaavat tehtyä, elinvoimasta ja elämänlaadusta huolehdittua pienemmälläkin luottamushenkilöorganisaatiolla. Perussuomalaiset toivovat, että kaikkien ryhmien kesken löytyy yhteisymmärrys, jolla tasapainotamme valtuuston vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Orivesi tuntuu olevan ikuinen "tulevaisuuden lupaus". Sijainnin perusteella on täysin perusteltua odottaa väkiluvun tasaista kasvua. Muuttovirta näyttäisi olevan niukasti positiivinen, mutta liian malitillisesti kehittyvä. Yksi vaikuttava tekijä on kaupungin korkea verotus. Miksi ihmeessä vaikka Helsingissä kirjoilla oleva, mutta suurimman osan ajastaan Orivedellä huvilassaan viettävä henkilö haluaisi muuttaa kirjansa 4% enemmän verottavaan Oriveteen? Pahimmassa tapauksessa nämä "Helsingin herrat" vielä tehtailevat valituksia ja hankaloittavat kaikkien kaupunkilaisten elämää ja näivettävät kaupunkimme elinvoimaa.

Elinvoimasta puhutaan jatkuvasti enemmän ja enemmän. Mitä tuo tarkoittaa? Pahimmillaan se on taikasana, jolla voi perustella mitä tahansa itselleen tai viiteryhmälleen mieluista toimintaa ja vaatia sitten tuolle asialle rahoitusta verovaroista. Perussuomalaiset lähtevät siitä, että elinvoima on uusia asukkaita ja yrityksiä, tyytyväisiä ihmisiä, töitä ja terveyttä. Elinvoiman edistämisen kaupungin toimesta tulee tähdätä näihin asioihin.

Oriveden katukuva näyttää tyydyttävältä elinvoiman näkökulmasta. Tyhjiä liiketiloja on silmämääräisesti arvioituna vähemmän kuin ennen. Samaa ei voi sanoa monesta huomattavasti isommasta paikkakunnasta, jopa Helsingissä kipuillaan tyhjien liiketilojen määrän kasvun kanssa. Orivedellä tulee takoa kun rauta on kuumaa ja viestiä jatkossakin yrittäjille, että heitä kuunnellaan tarkalla korvalla ja kaupungilta saa neuvoa ja apua ongelmiin. Ratkaisukeskeisyys ja asiakaspalveluhenkisyys tulee olla kaupungin toiminnan ytimessä jatkossakin.

Kun tämä hyvä henki ja tekemisen meininki saadaan yhdistettyä jatkossa kilpailukykyiseen veroprosenttiin, olemme entistä kilpailukykyisempi vaihtoehto uudelle muuttajalle, oli kyseessä sitten asukas tai yritys.

Perussuomalaisten valtuustoryhmä haluaa kiittää viranhaltioita talousarvion valmistelusta. Erityiskiitos ^{maininta} vielä Oriveden kaupungille ja sen viranhaltijoille, THL:n myöntämästä tunnustuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Toivotamme kaikille hyvää loppuvuotta, sekä onnea ja menestystä vuodelle 2023!

VASEMMISTON VALTUUSTORYHMÄ

ORIVEDEN KAUPUNGINVALTUUSTON VUODEN 2023

TALOUSARVIOPUHE

MARI LIND

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, viranhaltijat, luottamushenkilöt sekä läsnäolijat.

Talousarviopuhetta vuodelle 2023 kirjoittaessani en ajatellut olevan mahdollista, että kirjoitan puhetta korona-ajan jälkeen näin epävakaa maailmantilanteessa. Juuri kun pandemia hivenen hellitti otettaan, niin uusi haaste lähellämme käytävän sodan laajentumisen myötä on ollut osa arkeamme helmikuusta lähtien.

Talousarvion laatijat kuten me luottamushenkilötkään emme osaa ”ennustaa” mitä tulevaisuus tuo tullessaan tässä lähellä käytävän sodan seurauksena. Tässä kohtaa en tarkoita nyt pelkästään taloudellisia asioita vaan kaikkia niitä lieveilmiöitä, joita pitkittynyt sotatila maailmanlaajuisesti tuo tullessaan, sekä kuntatasolle, että myös meidän kaikkien arkeen.

Tulevaan vuoteen mahtuu yllä mainitun lisäksi meitä kaikkia koskeva muutos, sillä tammikuussa toimintansa aloittaa Pirkanmaan hyvinvointialue; järjestämisvastuunaan pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen. Kohdallamme muutos on oleva ”maltillinen”, sillä Oriveden kaupungille kyseiset palvelut tähän asti on tuottanut Tampereen kaupunki, toivomme siirtymän Pirkanmaan hyvinvointialueelle toteutuvan turvallisen toimivasti.

Hyvinvointialueiden myötä kuntien tehtävät ja vastualueet muuttuvat, mutta edelleen kunta on asukkaita lähellä oleva demokraattinen päätöksentekotaso ollen meidän asukkaiden osallisuutta meitä kuntalaisia koskevassa päätöksenteossa.

Tulevan vuoden 2023 talousarvion tilikausi on muodostumassa niukasti ylijäämäiseksi, mikä on positiivista miinusvuoden jälkeen. Paljon on kuitenkin vielä tehtävää niin talouden, elinvoiman, pitovoiman kuin asukasluvun kääntämisessä positiiviseksi.

Uskon että meillä kaikilla, siis ihan kaikilla on halu saada asua muuttovoittoisessa kaupungissa hyvillä kulkuyhteyksillä, työllisyyden edistäjinä työpaikan ja työntekijän kohtaamisen keskiössä, henkilöstön kouluttautuessa taitojensa päivittämiseen, unohtamatta uuden oppimista, vahvistaen näin kaupunkimme asemaa työ – ja asukas markkinoilla.

Strategiaamme kirjattujen tavoitteiden mukaisesti jatkamme elinvoimamme vahvistamista, edistämme asukkaiden hyvinvointia ja johtamista jatketaan innovatiivisesti sekä kestävästi.

Elinvoimamme vahvistamisessa tarvitsemme lisää uusia yrityksiä, yrittäjiä tuottamaan ja tarjoamaan kuntalaisillemme tuotteita sekä palveluja. Samalla meidän pitää huolehtia meillä jo olemassa olevista yrityksistä käyden heidän kanssaan tiivistä ja rakentavaa vuoropuhelua. Meidän pitää myös kartoittaa, kuinka Oriveden vuosittainen satsaus Business Tampereeseen on hyödyttänyt kuntaa.

Markkinoinnin ja viestinnän panostukseen on syytä kiinnittää huomiota, varsinkin kun olemme tulleet tunnetuksi #villasukkapääkaupunkina. Tässä kohtaa nostan esiin myös kulttuurin merkityksen; Oriveden kaupungilla on varsin maineikas kulttuurielämä monipuolisine vaihtoehtoineen. Kirjastoa kulttuurillisena kaiken kansan olohuoneena ei sovi unohtaa ja siihen on oltava tarvittava taloudellinen varaus, kuten myös Oriveden seudun kansalaisopiston toiminnan mahdollistamiselle.

Olisiko nyt oikea aika panostaa kulttuurityöhön, jota Orivedellä toteutetaan yhdessä paikallisten sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa?

Aseman seudun kehittäminen on alkanut rautatieaseman pysäköintialueen nykyaikaistamisella, tehden pysäköintialueesta toimivan ja viihtyisän. Tätäkin kautta junaliikenteen kehittäminen toivottavasti lisääntyvineen junavuoroineen voi jatkua. Tarvitaan myös kaupungin sisäisen joukkoliikenteen kehittämistä palvelemaan kaikkien alueiden asukkaita ja tähän liittyen tiedottamiseen selkeyttä sekä tehokkuutta.

Aseman makasiinirakennuksen käyttötarkoitus määritellään ensi vuoden aikana ja vahvasti esitämme toiminnan kehittämistä matkustajia sekä aseman seudun asukkaita palvelevaksi.

Yksittäisistä investoinneista suurin on Asematielle rakennettava kevyen liikenteen väylä, joka sekin tukee aseman seudun kehittämistä, joten näin asemalaisena voin nähdä asemalla vielä tulevaisuuden toivoa kehittyä ”entiseen loistoonsa”.

Aseman lisäksi kehittämiskohteita löytyy esimerkiksi tori ja torialueen aktivointi sekä Hiedan alueen virkistyskäytön suunnittelu ehkäpä vierasvenesatamalla satama-alue tapahtumiseen ja palveluineen meidän kaikkien kuntalaisten käyttöön. Edistämme aktiivisesti uutta yritysalueita 9-tien varteen, jatkaen samalla Vt-9 perusrakennuksen tärkeyden esille tuomista. Tulevan vuoden investointeihin on varattu varoja lähinnä peruskorjaushankkeisiin ja kunnallistekniikkaan budjetin ollessa 4,5 miljoonan euron luokkaa. Taloussuunnitelma tuleville vuosille ei investointien osalta lupaa suuria. Tärkeää kuitenkin on säilyttää meillä jo olemassa olevat laadukkaat arkiseen arkeen vaikuttavat peruspalvelut.

Kaupungintalon osalta suunnitelmassa on ikkunoiden uusiminen hallintosiipeen, mikä on varmasti monessakin mielessä taloudellisestikin järkevää. Mutta muilta osin varmasti sitä koskevat aiemmat suunnitelmat menevät nyt investointien jonotuslistalle ja pohditaan tilojen tarpeellisuudesta, toki akuuttitarve voi määrittellä asian toisin.

Rovastinkankaan koulun laajentamisen suunnittelu on syytä aloittaa mahdollisimman pian ja varata siihen riittävä rahoitus. Suunnittelun lisäksi tarvetta on myös talousvaraukseen toteutusvuosille.

On ilo todeta, että Oriveden kaupunki osallistuu ilmastonmuutoksen hillintään olemalla osa Hinku-verkostoa ja kaupungin toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi on kirjattu Oriveden hiilineutraalit jäljet-tiekarttaan. Tiekartta koostuu viidestä teemasta; eheä maankäyttö ja kestävä liikenne, uudistuva energian tuotanto ja kulutus, resurssiviisas kuluttaminen ja tuotanto, sopeutuva Orivesi sekä kehittyvä ilmastotyö. Tiekartalla ohjataan kaupungin toimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Monilla kaupungin tekemillä päätöksillä vaikutetaan kuntalaisten arjessa syntyviin päästöihin.

Vuoden takaisen puheeni aloitin perehdytyksen ja työnantajamielikuvan luomisesta, tämän vuoden talousarviopuheeni voisin siten vuorostaan lopettaa aiheeseen liittyen, pieni pilke silmäkulmassa.

Vuosittain käytävät kehityskeskustelut ja niiden vaikuttavuus. Miten kehityskeskusteluissa esille nousseet asiat eli tulokset otetaan huomioon vai onko kyseessä vain lomake, joka keskustelun jälkeen löytää tiensä arkistoon?

Olemme usein valtuustossa keskustelleet siitä, että onko lomakkeilla/kaavakkeilla oikeasti vaikuttavuutta? Osataanko niistä ottaa koppia ja tätä kautta hyödyntää niissä esille nousseet sekä hyvät että kehittämistä vaativat asiat? Vai päätyvätkö ne suoraan pöytälaatikkoon ilman todellista vaikutuksellisuutta?

Talousarviossa on henkilöstöasioissa paljon toimenpide - ja mittariosioissa positiivisia asioita, esimerkiksi yhteistyön tehostaminen työterveyshuollon kanssa, työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, työtyytyväisyyskyselyt ja yhtenä isona asiana myös nuorten työllistämismahdollisuuksien parantuminen.

Haastankin nyt myös kaupunkia työnantajaroolissa oikeasti tarttumaan tähän nuorten työllistämiseen yhteistyössä täällä toimivien oppilaitosten kanssa ja ehkäpä tätä kautta saamme esimerkiksi varhaiskasvatuksen henkilöstöpulaan helpotusta.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä haluaa kiittää kaikkia viranhaltijoita työstä, jonka he ovat talousarvion valmistelussa tehneet. Lämpimät kiitokset menevät myös koko kaupungin henkilöstölle.

Oriveden Vasemmiston valtuustoryhmä toivottaa teille kaikille joulurauhaa!

Kristillidemokraattien ryhmäpuheenvuoro 28.11.2022

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut ja yleisö.

Nyt ollaan jännän äärellä. Veikkaisin, että kukaan ei tarkalleen tiedä, miten hyvin tämä talousarvio vuodelle 2023 tulee pitämään paikkansa. Suuria muutoksia on tulossa paljon: uusi, aloittava hyvinvointialue haukkaa veroprosentista ja verotuloista noin puolet; toisaalta kaupungin menoistakin siirtyy hyvinvointialueelle saman verran. Sosiaali- ja terveystaloudet ovatkin olleet vaikeasti ennustettavissa, tänäkin vuonna; juurihan hyväksyimme talousarvion ylityksen niistä johtuen. Periaatteessa kaupungin talouden ennakoitavuus siis paranee vähitellen, kun sote-menoista päästään, mutta kuten talousarvion tekstissäkin todetaan, että ”vuoden 2023 talousarvioon saattaa tulla talousarvion tarkistamistarpeita vuoden aikana” ja varmasti tulee. Ensi vuoden menoissa on monta muuttuvaa tekijää: Ukrainan sodan aiheuttama energian hinnan nousu, inflaatio ja yleinen epävarmuus, mikä vaikuttaa varmasti esim. perheiden muuttohalukkuuteen. Eli ei anneta heti satikutia talousjohtajalle, vaikka tämä paperinivaska ei ihan paikkaansa pidäkään, vuosi 2023 taitaa olla monelle uran hankalimmin arvioitava vuosi!

Yhdestä asiasta pyyhkeitä kuitenkin on annettu ja minäkin annan: investoinneista puuttuu Rovastinkankaan koulun lisärakennuksen tai laajennuksen rakentaminen. Suunnittelurahaa kyllä on ja asia prosessissa, mutta hankkeen olisi hyvä näkyä julkisesti investointisuunnitelmaluonnoksessa vuosille 2026-27 varattuna määrärahana, edes arviona. Varaahan meillä ei laajennukseen ole muuta kuin lainaa ottamalla, mutta ne lisätilat ovat ehdottoman tärkeitä koululle; esim. liikuntatilojen puuttuminen aiheuttaa kaupungille kustannuksia ja ylimääräistä työtä opetushenkilöstön arkeen, kun lapset kuljetetaan keskustaan liikuntahallille. Myös koko asemanseudun kannalta ROK:n asialliset tilat ovat tärkeitä: asemanseudun kehittämisen tulee tapahtua yhtäjalkaa palveluiden kanssa, eikä mahdollista muuttoa harkitsevaa perheellistä asukasta houkuttele koulu, jossa toimitaan osin väliaikaisissa ja riittämättömissä tiloissa.

Nyt kun sote-menot siirtyvät hyvinvointialueelle, tulee kaupungin toiminnan suurimmaksi palvelualaksi ja keskipisteksi nimenomaan varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäminen. Meillä on sillä saralla asiat todella hyvin. Tampereen seudun seutuhallituksen viimeisimmässä katsauksessa on koottu seudun esi- ja perusopetuksen tunnuslukuja vuodelta 2021, ja edelleen siellä todetaan, että Orivedellä ”oppilaan tukeen ja hyvinvointiin on resursoitu paljon. Laskennalliset oppilasmäärät erityisopettajia, koulunkäynninohjaajia ja koulukuraattoreja kohti ovat seudun pienimmät.” Luokkakoot ovat edelleen tarpeeksi pienet, jotta pienet koululaiset saavat tarvitsemansa tuen ja ajan opettajalta. Näistä hyvistä asioista pitää pitää kiinni ja satsata rahallisestikin niihin, nyt kun sote-menot eivät rasita. Meidän ei kannata tavoitella seutukunnan taloudellisimmin opetustoimensa hoitavien kuntien tilannetta; se tarkoittaa usein isoja opetusryhmiä ja isoja kouluyksiköitä. Meillä pitää olla tarpeeksi pienet ryhmät ja tarpeeksi erityisopettajaresurssia, jotta lapset ja nuoret voivat hyvin. Ja vaikka elämänlaatulautakunnalla on ollut vaikeutta pysyä budjetissa, kannattaa sen pitää huolta kaupungin hyvästä nuorisotyöstä, joka osaltaan ennaltaehkäisee monenlaisia ongelmia. Melkein kaikki muu onkin sitten uuden hyvinvointialueen vastuulla! Toivon, että Oriveden kaupungin viranhaltijoiden tiivis yhteistyö hyvinvointialueen viranhaltijoiden kanssa jatkuu, jotta sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden hyvä taso säilyy historiallisesta sote-uudistuksesta huolimatta; ja että - jos mahdollista - taso vähitellen paranee entisestään Orivedelläkin, siitähän koko uudistuksessa oli kyse.

Kristillidemokraattien valtuustoryhmänä kiitän kaikkia kaupungin viranhaltijoita ja muita talousarviota laatineita ja toivotan meille kaikille siunattua adventin aikaa ja joulua!

Kirsi Mäkinen

28.11.2022

Ryhmäpuheenvuoro

Vihreät

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut, viranhaltijat ja muut läsnä olevat,

Oriveden Vihreän liiton valtuustoryhmän puolesta esitän kiitokset talousarvion suunnitteluun ja kokoamiseen osallistuneita henkilöitä hyvin tehdystä työstä. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit olivat selkeät ja niiden toteutumista on mahdollista arvioida.

Oriveden kaupunkistrategian tavoitteena on muun muassa elinvoiman vahvistaminen. Olemme kirjanneet strategiaan, että Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki. Olemme tässä muutaman vuoden aikana huomanneet, että tulevaisuutta on yhä hankalampi ennakoida. Olemme eläneet poikkeusaikoja tai nopean muutoksen aikaa jo niin kauan, että nuorimmat koululaisemme tuskin muistavat elämää ennen pandemiaa. Pandemian jälkeen olemme saaneet uusia haasteita, jotka aiheuttavat epävarmuutta kaikkialla.

Vaikka tulevaisuutta on yhä hankalampi ennakoida, niin suuret suuntaviivat, kuten vihreään energiaan siirtyminen, tulee koskettamaan meitä yhä vahvemmin. Toivoisin, että Oriveden kaupunki pystyisi kartoittamaan kuntalaisten yleisen mielipiteen tuulivoiman suhteen ja siihen, onko Orivedelle mahdollista vai mahdotonta lähteä edistämään tuulivoimalahankkeita. Tämä ei ole puheenvuoro tuulivoimaa vastaan, eikä tuulivoiman puolesta, vaan toivoisin, että tämä toimisi keskustelun avauksena kaikille tahoille. Näkisin positiivisena, jos asiasta voitaisiin käydä keskustelu puolesta ja vastaan niin kuntalaisten, kuin luottamushenkilöiden kanssa ja näin yhdessä muodostaa Oriveden kanta tuulivoimalahankkeisiin. Tämä myös voisi toimia työkaluna viranhaltijoille, jotta kun näitä asioita käsitellään, olisi enemmistön mielipiteet selvillä. Teemmehän tätä yhdessä kuntalaisia varten.

Myös aseman alueen kehittämisestä hyötyy koko Orivesi. Pirkanmaalla moni kunta haaveilee raitioteistä, oli sitten kyseessä ratikka tai vaikka lentokentän pistoraide. Meillä on kaksi toimivaa asemaa ja hyvin kilpailukykyinen junaliikenne. Junan kyytiin pääsee

joustavasti Nysse-lipputuotteilla ja näppärästi tapahtumiin Nokia Areenalle. On kuitenkin surullista, että puunkuormausalueelle ei haluta etsiä toista sijaintia, josta molemmat toiminnat hyötyisivät. Aseman kehittäminen myös Längelmäveden rantaan ja puunkuormausalueen kehittäminen terminaaliksi toimivien tieyhteyksien äärellä.

Elämme myös monin tavoin merkittävää aikaa sosiaali- ja terveyspalveluiden, sekä pelastustoiminnan muutoksen osalta. Vaikka asukkaan palvelut pysyvät pääasiallisesti nykyisellään, niin siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa merkittävästi kuntatalouteen. Olen kuitenkin hyvin toiveikas, että palvelut Oriveden kohdalla pysyisivät vähintään ennallaan ja yhdenvertaisuus ja yhteistyö lisääntyisi ympäri Pirkanmaata. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen on tärkeää myös jatkossa ja myös tämä näkyy talousarviossa eri palvelukeskusten asettamissa mittareissa. Ja tähän liittyen onnittelen Oriveden kaupunkia THL:n kunniamaininnasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä.

Osoitan suuret kiitokseni koko kaupungin henkilöstölle siitä arvokkaasta ja laadukkaasta työstä, jota teette kaiken ikäisten orivesiläisten hyväksi. Haluamme kiittää orivesiläisiä ja täällä työskenteleviä ja lomailevia, te teette paikasta juuri tämän näköisen Oriveden.

Orivedellä 28.11.2022

Miia Saarinen